

Er skarven nu på tilbagetog i Bondedammen og Bøgeholm Sø?

Af Steen Søgaard. Fotos Allan Høxbroe.

Siden skarverne slog sig ned her hos os i 2008 og begyndte at yngle, først i Bondedammen og senere i Bøgeholm Sø, er antallet af ynglepar vokset og vokset. Men i 2016 faldt antallet pludseligt og endda temmelig meget. Hvilke grunde kan der være til dette?

Udviklingen af bestanden af skarver i Danmark frem til 2015

Efter at have været næsten udryddet som ynglefugl i Danmark genindvandrede skarven i 1938, og bestanden steg til ca. 42.500 par i år 2000. Derefter stagnerede bestanden, faldt derefter til ca. 25.000 par i 2013, men rettede sig derefter lidt op de to følgende år med op til 31.000 par i 2015 (se figur 1). Tilbagegangen efter år 2000 kan skyldes manglende føde, jagt på skarver i vinter- og trækvarter og måske også et par kolde vintre.

Et andet interessant forhold var, at samtidig med tilbagegangen i bestanden på landsplan, spredte skarverne sig til flere, men mindre kolonier rundt om i landet. Udviklingen gik fra 55 kolonier i 2003 op til 83 i 2015 (se figur 2), medens antallet af

Skarver i store antal forurener synligt. Det er helt naturligt og ses på redetræer og vandets grønne farve om sommeren i Bøgeholm Sø.

Skarvernes spændende ø i Bondedammen.

reder pr. koloni faldt fra gennemsnitlig ca. 1300 i 1996 til 425 i 2010.

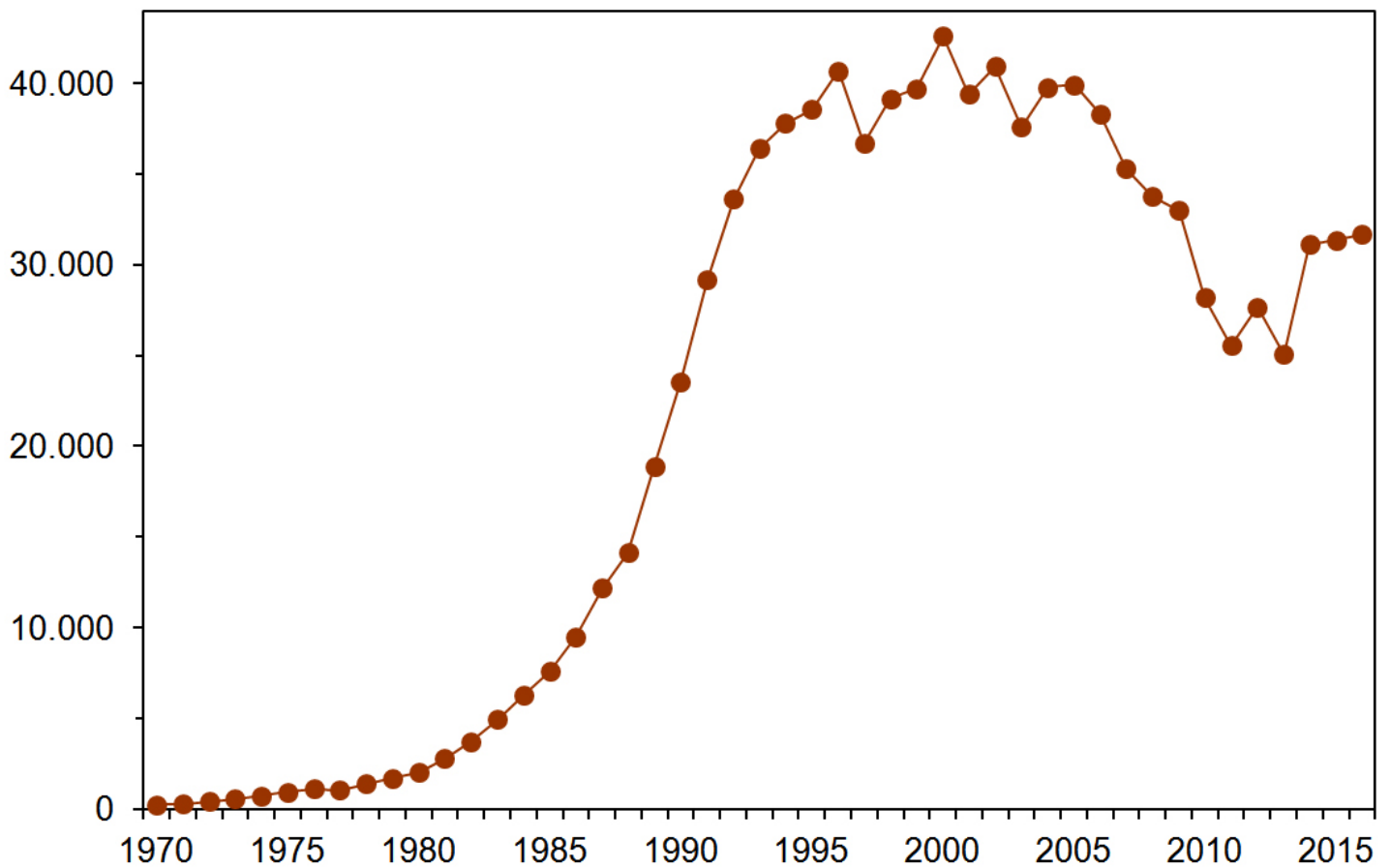
Skarverne i Bondedammen og Bøgeholm Sø

Da skarverne begyndte at sprede sig til flere og mindre kolonier rundt i landet, fik det betydning for os i Hellebæk Kohave og omegn. Nu blev vores småsøer åbenbart interessante for skarven.

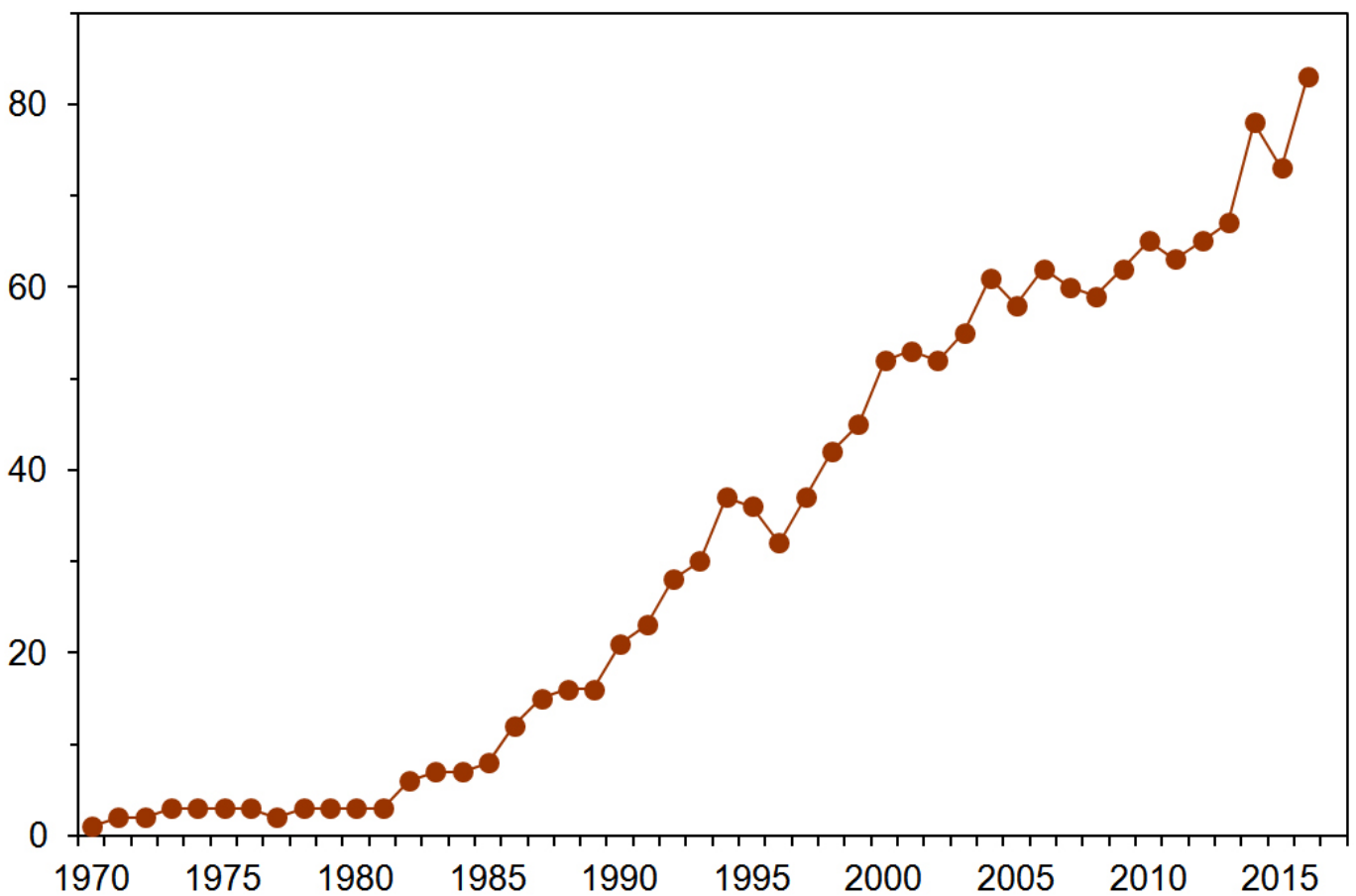
I 2008 slog de første ynglende skarver sig ned i Bondedammen, og i 2010 spredte de sig til Bøgeholm Sø, som nu huser den største del af den lokale bestand. Her findes nu kolonier på begge øer i søen. Naturstyrelsen har hvert år siden 2008 optalt antallet af reder, som toppede i 2015 med 522 beboede reder (se figur 3). Her fandtes 89 % af rederne i Bøgeholm Sø og 11% i Bondedammen. Men i 2016 optaltes 'kun' 354 beboede reder ('Skarvbestanden 2015+2016', Jens Ole Andersen, Naturstyrelsen, Nordsjælland). En tilbagegang på 32 % i forhold til 2015.

Bestanden fremover?

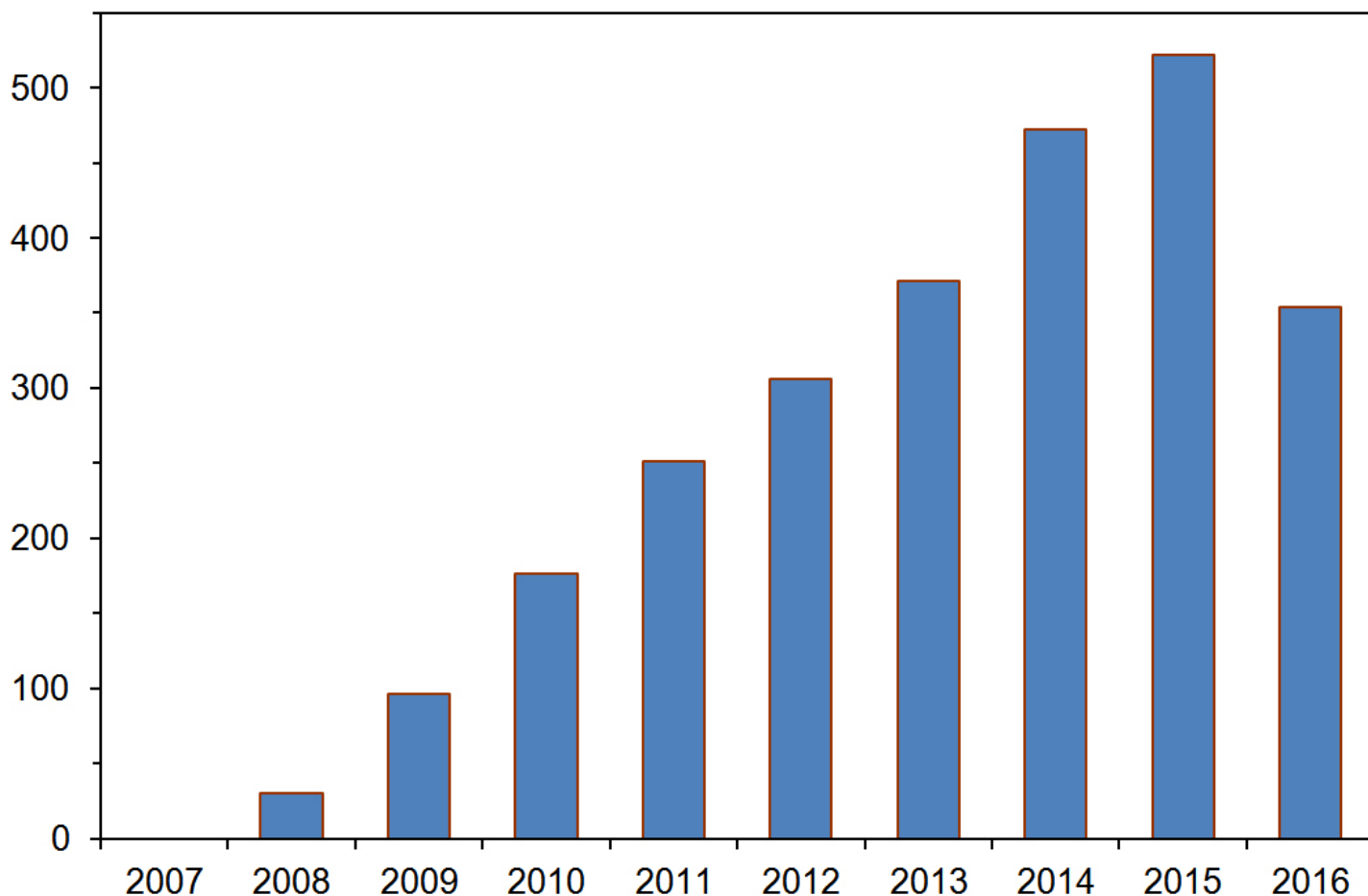
Den danske bestand af skarver var i 2015 ca. 31.000 par. Det vil sige, at Bondedammen og Bøgeholm Sø huser ca. 2 % af den danske bestand.

Figur 1. Antal skarvreder i Danmark 1970-2015.
 (kilde: Thomas Bregnballe og Max Nitschke, DCE, Aarhus Universitet)

Figur 2. Antal skarvkolonier i Danmark 1970-2015.
 (kilde: Thomas Bregnballe og Max Nitschke, DCE, Aarhus Universitet)

Figur 3. Antal skarvredder i Bondedammen og Bøgeholm Sø 2007-2016.
(kilde: Thomas Bregnballe og Max Nitschke, DCE, Aarhus Universitet)

Sovende skarver mod
fuldmånen i Bøgeholm Sø

Antallet i søerne er steget, siden skarven etablerede sig i 2008 – lige til i år! Nu kan vi konstatere en pæn tilbagegang i vores to søer i 2016. Rygterne siger, at et lignende mønster er set i andre dele af landet. Hvad kan årsagen eller årsagerne være?

Vi ved, at en kold eller lang vinter kan nedsætte ynglesuccessen, men vinteren var mild. Skulle jagttrykket have ændret sig? Eller er udbuddet af føde blevet mindre eller sværere at få fat på? Vi kan se, at 'vores' skarver flyver ud til Øresund eller videre til søer i Skåne for at fouragere. Eller er tilbagegangen blot et tilfældigt udsving et enkelt år? Vi kan jo se på skarvens antal i Danmark i nyere tid, at der er meget dynamik i størrelsen af bestanden. Vi venter med spænding på, hvad skarvekspertes kommer med af bud, og hvad de næste år vil vise om udviklingen!

Ønskes en mere samlet oversigt for udviklingen af den danske bestand af skarver, henvises til 'Forvaltningsplan for skarv i Danmark 2016-2020'. Miljø- og Fødevareministeriet. Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning. August 2016.

Redaktionen henviser også til artiklen i 'Nyhedsbrev' nr. 3 september 2011. 'Et natursyn – med eksempel i nye skarvkolonier'. Artiklen kan findes på foreningens hjemmeside kohavensvenner.dk.

En dag der rykkede hos Naturstyrelsen

Tekst og foto Allan Høxbroe.

Man får ikke kun arrangementer og nyhedsbreve for sit kontingent, når man støtter en forening af lokale naturvenner som vores. Man får også et meget givende samarbejde med Naturstyrelsen.

Det var tydeligt 19. september, hvor en lang række foreninger var inviteret til møde i Naturstyrelsens enhed for Nordsjælland i Gribskov.

Vi fik ikke bare lov at sige noget, men blev mødt med engagement og særskilte borde med fremlagte planer og ideer for hver af disse tre områder: Teglstруп Hegn og Kohaven, Gribskov og Tisvilde Hegn.

Hvis nogen troede, man fx ikke skal blande sig for meget i skovdriften, fik vi besked om det modsatte, for hvem kender skovene bedre end de lokale.

En af ideerne, som flere bakkede op, var at man med tiden kunne rydde nogle brede spredningszoner med lys, urter og sommerfugle langs vore skovveje.

Fandens Hul bliver reddet

Dagens nyhed for Teglstруп Hegn var især, at

Fandens Hul og den akut truede dværgvandnymfe bliver reddet med et omhyggeligt projekt, præcis som Kohavens Venner har presset på for det i årevis - og som EUs regler viste sig at støtte os i.

Kohavens græsning bliver udvidet

Det var også nyt, at kohavens køer får et større område at gøre gavn på af hensyn til områdets rigdom af vilde blomster. Hegnet bliver flyttet, og kvæget vil kunne græsse længere end i skoven end hidtil, så skoven blive mere lysåben og varieret.

På det senest har styrelsen også luftet tanker om mere dybtgående ændringer af græsningen i Kohaven, for at flere spændende planter kan finde et levested her. Vi har endnu til gode at høre nærmere om detaljerne.

Skovmoser genopstår

Endelig får en række af vores skovområder og moser deres naturlige vandføring tilbage. Det sker ved, at man kaster gamle grøfter til. Resultatet skulle blive mere liv, men også mere lys i skoven, fordi men helt bevidst lader visse træer drukne. Se det ske fx i Rævemosen i den kommende tid.

De vilde blomsters dag i Norden 19. juni

Turen var arrangeret i samarbejde med Dansk Botanisk Forening, som sammen med andre nordiske botaniske foreninger denne dag lavede planteture over hele Norden.

Hos os mødte ca. 20 deltagere op og oplevede en faglig kompetent og underholdende guide Gunnar Rylander Hansen (i den røde jakke på billedet til højre). Gunnar førte os rundt på græsarealerne. Først kiggede vi på stedet for det gamle høslet, derefter var der nærstudier af de mange svære græsarter afsluttende med en tur i Teglstrup Hegn. Helt slut var det dog ikke, for Esther Møller fra bestyrelsen serverede en herlig chili con carne, da vi efter mange timer var tilbage på Hellebæk Avlsgård.

Folk, fæ og frokost søndag 24. juli

Under forpagter Kurt Larsens kyndige lederskab blev vi 28 deltagere ført rundt på græsarealerne til nærstudier af det skotske højlandskvæg.

Det var spørgsmål om alt vedrørende kvægdriften, og disse meget fredelige kreaturer fremviste også, at de i samlet flok kunne præstere en rask løbetur.

Der blev også tid til et smut ind i Teglstrup Hegn for at beundre nogle prægtige orkideer, skovhullæber.

Foto Steen Søgaard

Efterfølgende var der i det dejlige sommervejr udefrokost ved avlsgården, hvor Kurt og Lisa diskede op med deres gode økologiske pølser. En af vores dejlige traditionelle sommerture, som medlemmerne sætter stor pris på.

Foto Steen Søgaard

Kultur-tur 28. august

Turen startede ved Avlsgården, hvor der mødt 6 deltagere. Vi startede ved Pernille Sø, hvor Esther Møller fortalte om søens tilblivelse og forventningerne til et kommende fugleliv.

Derefter gik turen til Bøgeholm Sø, hvor der blev talt om skarv kolonien, som kan medføre, at søen en dag bundvender på grund af Skarvenes ekskre-

menter.

Efter Bøgeholm Sø gik turen til Anes Hus, hvor Esther Møller fortalte om Anes liv og hendes venskab med Johanne Louise Heiberg.

Der var stor spørgelyst blandt deltagerne om både planter og dyr områdets spændende historie.

Turen sluttede ved Hammermøllen, hvor deltagerne fik fortalt om datidens våbenproduktion.

Foto Esther Møller

Fugletræktur 25. september

21 deltagere mødte op på vores fugletræktur ved Julebæk Strand den 25. september.

Der blæste en mild vind fra sydøst, og temperaturen nærmede sig hurtigt de 18 grader. Dette lidt sommeragtige vejr fik os også til at spejle forgæves efter fugletræk de første par timer. Vi

øvede os så lidt på nogle små flokke af edderfugle på vej ud i Kattegat.

Efter et par timers spejden kom belønningen for de deltagere, der holdt ud. Små flokke af musvåger dukkede op på den blå himmel iblandet et par spurvehøge, og til allersidst kom en meget samarbejdsvillig rød glente, der kredsede over vores hoveder nogle minutter, inden den stak af ind over skoven på vej sydpå.

Foto Allan Høxbroe

Foto Allan Høxbroe

Fototur 23. oktober

12 deltagere trodsede gråvejret og fangede efterårets farver på en tur fra Avlsgården langs Bøgeholm Sø, Pernille Sø (herover), Bonde-dammen og

Kohavens nordligste del. Flere meldte sig ind i Kohavens Naturfotoklub, som pt. har 23 aktive medlemmer, mødes hver måned, tager på ture og holdt fotoudstilling på Kulturværftet i hele oktober.

TID AT BETALE KONTINGENT

Det er sidste udkald for betaling af kontingent for indeværende år, hvis man ikke har husket det. Forfaldsdagen var 1. januar og seneste rettidige betaling var før generalforsamlingen i marts...

Vi håber rigtig meget, at flere tænker på os ved det forestående årsskifte og snart indbetaler kr. 65 på foreningens kontonummer: 1551-10015413. MobilPay-betaling går også an. Send kr. 65 til 42400205. Med rigtig stor tak Steen Søgaard, formand.

Aktivitetskalender

Traneture i Kohaven

Søndag den 19. marts 2017 kl. 13.00

Søndag den 26. marts 2017 kl. 14.00

Kom med på en af vores lokale traneture i Kohaven. Turene vil vare 2-3 timer afhængig af, hvor godt fugletrækket er den pågældende dag. Vi vil gå en lille tur ud i Kohaven og spejde efter traner og rovfugle, som netop nu flyver nordpå. Hvis vinden er i øst, er der rigtig gode chancer for at se flokke af traner flyve forbi i løbet af eftermiddagen. Er vi heldige, kan vi også se rovfugle, der trækker forbi. Det kan være musvåger, glenter, spurvehøge, fiskeørne og måske den sjældne havørn. Svinger fugletrækket, går vi en tur ned og kigger på kolonien af skarver i Bøgeholm Sø.

Turledere: Peter Rodemann/Steen Søgaard

Mødested: Hellebæk Avlsgård

Kikkert kan lejes for kr. 10,-

Fornuftig påklædning efter vejret anbefales

Gratis for medlemmer, andre kr. 20,-

Hellebæk Kohaves Venner

Hjemmeside: www.kohavensvenner.dk

Facebook: Hellebæk Kohavens Venner

Kontingent 65 kr. til konto 1551-10015413

Kontakter og mailadresser:

Formand Steen Søgaard steogmag@hotmail.com

Kasserer Peter Rodemann,
rodemannpeter@mail.tele.dk

Ansvarshavende redaktør Allan Høxbroe,
tlf. 38281510, allanhoexbroe@gmail.com

Tryk PhotoCare v/Jens Clemmensen,
Torvegade 3, 3000 Helsingør

Hjælp os med at spare den store portoudgift: Skriv til os om kun at få nyhedsbrevet på mail.